

Labara êske Bordaa 2015

TUDAGA

TÔ

Tibesti

TOUBOU

Labara êske Bordaa 2015

Mêde ada anna ãnhormatik-ã hekendu arbiyinduda

Ôwuri murdom sã čû-ã, 2015

Contributions des participants du projet « Informatique Appliqué »
Cours informatique qui a eu lieu au Centre Mosko Hanadii-ĩ de Bardai
du 23.11.2015 au 11.12.2015

نصوص كتبوا التلاميذ الذين حضرو تدريب كمبيوتر في مركز برداي
من 23.11.2015 إلى 11.12.2015

Réalisé par :

Wûše (*Simon Neuhaus-Höneisen*)

Assistance de réalisation:

Salah Tchenikini

Labara êske Bordaa 2015

Langue : Tudaga (Toubou) – parlé :

تنطق اللغة التبو :

- au Tibesti au Tchad

- بتيستي في تشاد

- au Kavar au Niger

- بكوار في نيجر

- au Fezzan et Koufra en Libye

- بفزان و كفرة في ليبيا

Traduction du titre :

ترجمة العنوان :

Nouvelles de Bardaï 2015

أخبار جديدة برداي 2015

Genre :

Exercice journalistique

Participants et leurs contributions :	Page :
Zênaba Barka Hassan.....	2
Daoud Barkaï & Adili Oki.....	3
Daoud Barkaï.....	4
Tchagam Kourou.....	5
Brahim Barka Hassan.....	6
Youssef Galmaï & Nassour Brahim.....	7, 8
Abdelnassour Sidi.....	9

Projet conçu et réalisé par : Wûše (Simon Neuhaus-Höneisen)

inspiré par l'équipe de Mosko Hanadii-ĩ

Assistant de réalisation : Salah Tchenikini

Revu et corrigé par : Ôyi Mahûmut

Première édition : 50 exemplaires (Déc. 2015)

© 2015 Mosko Hanadii-ĩ

© مركز ثقافة وتدريب 2015

Sagahanu a ŋili bui če

(Ôwuri 08 2015) Ɗili-ĩ muro lôko turo tohoo ligi, loko turo tohoo lenú. Ɗgoo liiwo kîniĩ čeni, nû sagahanu a budi če. Budi čenā gali, ôroze-ā lau ni gali numi-ĩ lau ni gali.

Kôĩ ŋili yagaba yoguraā

Nû muro yî budi li yaaba yogur hasara yûgurtu, hasara budi zundu gunú. Ôroze-ā buda hundā yugurki tarsu yê wonoka kûruyudu čîkaā gunna yugurk. Anna ôroze yidadā lau budi gali. Yida-ā lau gali, numo guru ŋili budi čenú cîidi numo a gali di če. Taa anna-ā gunna konnoda.

Yunu a koo ŋila mundudu to di togusudu yugó.

Mêdi a Zênaba Barka Hassanmidoma arbiyi

Môšidi bui gali yibeyindi čûo

Môšidi êski

(Ôwuri 12 2015) Môšidi ŋgo čĩ ni kunu čundu ni. Nû yogurku ni môšidi bui gali yibeyindi čûo. Nû odu kubo yusopĩ ni nerkayuno bugĩ gunna ni yohududo. Odu yunu bui gapčũnno yugó kôĩ to nerko ho kubo yusopi. Môšidi čundoo kôĩ anna musuluma du soliyindĩe du karayindi. Kôĩ to koo môšidi čundoo ôwonni yagabi ALLA.

Nû môšidi yuna bugã gunna yohuda yina gapčinda-ã nuhatiri môšidi kiši du odu yalasa ni čuumbi ôwonni huraša ni horčindi yigannu ômmude čũ ni čũditi ômmude turaã ni nû kunu oro čegutudo gudi ni ôwonni čĩdi odu bui yibeyindi ALLA kumayundu yibeyundu ni du solindurdo njogus.

Môšidi gibi

Mêdi a Daûd Barkaîmi arbiyi,

Adili Ôkimi alamnji

Êkola horidi hunã

Êkol ada kuna karayindiĩ

(Ôwuri 11 2015) Môdi êkola ôwuri murdom soũ turaã horidu. To koo nũ êkola ni horidide ada-ã ni gali du karayindi. Saa tũdusu yê lau yê togusoo ada-ã gunna du zoti du karayindi. Saa yiši yê lau yê togusoo ada-ã gunna ha yiga yihiti. Taa ada-ã kinnĩ bosoo ôwonni du zoti. Taa du karayindi, du arbiyindi, ôwonni saa murdom soũ turo yê lau yê togusoo, ôwonni yiga ċuriki. Taa kinnĩ bosoo, ôwonni du zoti. Taa du kinnĩ karayundoo odu

Êkol ada buya karayindiĩ

ċũruku yagaba hundã tũri. Môdi ada-ã ni gali du karayindi ċũo. Dgo koo gunũ môdi gali du karayindi ċũo. Gali karayindu ni numa-ã hundã yipeyindia ċũo. Ćad gunna ni yibeyindia ċũo. To kugui yiladu ALLA duna ċenĩ ni. Numa hundã yibeyundudo njogus. Ćad gunna ni yibeyindudo njogus to turtu.

Mêdi a Daũd Barkaĩmi arbiyi

Tudo kara ingliška karayihidî či

Čagam ka ingliška kara yihidî či

(23.11.2015) Sagahunu a ôwuri murdom soũ turo du dugusa dîgidem sã ôguzuu çurukã, aũ karaa bui turo li tuyuha taa kôî a hadirî hi tigiri. Kara ingliška kôî mudu du karanar çîidi dahu maardo yugó. Loko Mosko Hanadii-î du karanurã dahu maar.

Nũ ka ingliška karahidirî tîyi, kara ada buya. Tani mêdi a hi su gurtarî anna karandiã ha nuhaturi. Kôî Mosko Hanadii-î çindî kôî kara karandîe kara šiša çũo. Tudaga yê Ingliška yê Naharka yê, Kombitur mannu çî. Hiknjodurki yuna abia mannu çûp. Mosko Hanadii-î anna kara karandiã lôko naani kara çî. Ada gagala hunã anna karandiã ALLA kara nduma gubia kenjuo.

Mêdi a Čagam Kôru arbiyi

CENI

Mînistre Mahama Abbalî

(03.11.2015) Kumma
yum ôguzuu ôwuri
murdom soũ turo
CENI Bordaa horuyuo
anna lidu horuyundā
mînistre turo yê anna
dêbita guru yê lidu

horuyuo. Yunu yuhatā aũ naani kart bîometrik čon
čuo. Zaga makiĩ kart dandîte tadũwo ni kal yoo akt
nessans tadũwo ni kal yoo anna šedaa čũ taũwo ni
kal čuo. Nũ dugusa murta tuzoo sã hoo gunna
anna ada aya njedo
yongu čuo.

Kart bîometrik tamoo
haki arais numa ni
gunuú, yoo haki dêbite
numa ni gunuú, yoo *Kôi kart bîometrig-ã*

mer numi-ĩ ni haki gunuú, yoo unda muro aũ
numi-ĩ koo kart bîometrig-ã nuro lau mũhum čuo.

Mêdi a Brêhim Barkami arbiyi

Nahara amiriga Bordo zîara leo

A naharaa amirigaa lôko lokola lida

(23.11.2015) Ôwuri mûrdom soû turo yûm dîgidem sã ôguzuu dûski saa murdom yê lau yê kor tohã nahara amirigaa guru lokola-ã zîara leo. Lidã lokola naani kiši hunã du zotu ni ada du ċikã ha lahayundu ni. Taa tunda nahara amirig du tiro. Zaga tirdã numo nduma ladia tiro. Yoo yunu tadumoó ni tuhatu tunda turkuu nendir ċuo. Taa ada ċû kora yina lokola-ã mogodã yuhado, taa tabula duran zunda ċuo. Yoo lokola durã ni zunda ŋili ċiddo ċuo. Yoo kîtaba ni tadorú ċuo, yoo bolô ni tadorú ċuo. Yoo gali mède nduã tubazo ċuo. To koo di lokola-ã lidu tûri.

Yum a anna nahara-ã anna ha čabčindã

Yum a dũnogu saa tuzoo tohã, šaaba gunna ha kodordo hũi čabčũo. Taa nahara lidu ni anna ha zaga lidã ni yuhado. Zaga lidã ndũ nũwo mura numi-ĩ ladia tiro čuo. Yoo anna ha turkua ni yendiri čuo. Taa yunu taduma tuhatu turkuu nendiri čuo. Taa odu šaaba yina yidadunã guru yuhado. Taa nahara gali čuo. Nũ tunda šaaba Borda-ã ha yunu turo nendiri čuo. Taa pombi yĩ-ĩ turkuu du nendurdo čuo. Taa šaaba gunna ohuro čubabo anna ha to koo di čabtundu turtuo a hi tus.

Mêdi a Yûsuf Galmaîmi arbiyi,

Nassor Brahîm alamnji

Lokola anna zîara lidaa

(30.11.2015) Ôwuri murdom soũ turo dugusa murta ôguzuu ċuruka-ã aũ lokola-ã bui-ĩ Mûsa Tôgoimi lokola-ã anna guru ċetu zîara li. Anna ċetu lidã turo ni Malluma Sunusi turo ni Gûkuni Sêkinmi yoo turo ni Wordugu Korumi. Odu mura taa lidã yina guru tuyuhado. Taa odu Mûsa Tôgoimi yuhadi gunna du nũ tunda tiridã nduba zunda tiro ċi. Haki gali du ni karandî nugondu ċi. Taa ôwonni nũ dugusa murdom nendurdo ċi. Taa tiridã odo karadi hanayunnoó šûgoi nakiri ċi. Taa odu yina taa yuhatu ni tûri.

Êkol ada buyaã

Mêdi a Abdelnassur Sîdi arbiyi

Alphabets

Toubou	a	ã	b	č	d	e	ê
Français	la <u>c</u>	sa <u>n</u> s ve <u>n</u> t	b	T <u>ch</u> ad	d	fê <u>t</u> e la <u>i</u> t	é <u>c</u> ole ai <u>m</u> er
Anglais	fa <u>t</u> her ho <u>t</u>	—	b	<u>Ch</u> ad	d	fe <u>d</u>	ca <u>k</u> e ba <u>i</u> t
عربي	أ	—	ب	تش	د	—	—

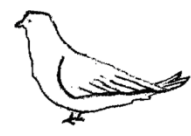
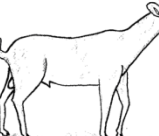
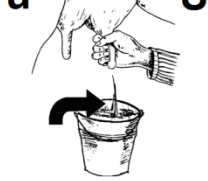
Toubou	g	h	i	î	ĩ	k	l	m
Français	ga <u>r</u> e gue <u>r</u> re	—	—	il ly <u>c</u> ée	—	ki <u>l</u> o qua <u>n</u> d ca <u>m</u> p	l	m
Anglais	ge <u>t</u> gu <u>i</u> de	ha <u>t</u>	si <u>t</u>	sea <u>t</u> sea <u>d</u>	—	ki <u>n</u> g quee <u>n</u> co <u>m</u> e	l	m
عربي	—	ح	—	إ	—	ك	ل	م

Toubou	n	nj	ñ	ŋ	o
Français	n	Nd <u>j</u> aména	ag <u>n</u> eau	parki <u>n</u> g	fo <u>r</u> t
Anglais	n	in <u>j</u> ury engi <u>n</u> e	can <u>y</u> on	parki <u>n</u> g	bo <u>u</u> ght ca <u>u</u> ght la <u>w</u>
عربي	ن	نج	—	—	—

Toubou	ô	p	r	s (<u>s</u> ama du)	s (<u>š</u> ima du)
Français	do <u>s</u>	p	~r	sa <u>l</u> e ta <u>s</u> se ce <u>l</u> ui le <u>ç</u> on na <u>t</u> ion	cha <u>t</u> sch <u>è</u> ma
Anglais	bo <u>a</u> t fo <u>e</u>	p	~r	ma <u>s</u> on les <u>s</u> on ri <u>c</u> e	shi <u>p</u> su <u>g</u> ar na <u>t</u> ion
عربي	أو	پ	ر	س	ش

Toubou	t	u	û	ũ	w	y	z
Français	t	—	to <u>u</u> t	—	ou <u>i</u>	ye <u>u</u> x	zé <u>r</u> o mai <u>s</u> on
Anglais	t	pu <u>t</u>	du <u>e</u> de <u>w</u> bo <u>o</u> t	—	wa <u>t</u> er	ya <u>r</u> d	ze <u>r</u> o ea <u>s</u> y bu <u>z</u> zard
عربي	ت	—	و، أ	—	و	ي	ز

Tudaga

a A aski	ã Ã kayuã	b B barbi	č Č čôhuri	d D direnu
e E eberu	ê Ê êre	g G gimiĩ	h H hosu	i I diri
î Î tîbi	ĩ Ĩ êĩ	k K karaha	l L lôĩ	m M mûzi
n N no	nj Nj anja	ñ Ñ ñê	ŋ Ŋ ŋam	o O ormo
ô Ô ôtu	p P popur	r R arru	s S sûni	š Š šĩĩ
t T tûnni	u U yurusu	û Û dûguli	ũ Ũ yuũ	w W wûni
y Y yuzo	z Z zîŋi	Illustrations : Madjitelem Phanuel Mbanji Bawe Ernest Hassane Abakar Ôyi Mahûmut		

